

Anslutning till Liverpool Care Pathway (LCP) – en vägledning för vård under livets allra sista tid (palliativ vård)

Förslag till beslut

Gustavsgården och Djuröhemmet ansluts till LCP-gruppen genom att teckna avtal med Palliativt Centrum Lunds universitet och Region Skåne 22. Produktionschef Pia Andersen utses till ensam firmatecknare för detta avtal.

Beslutsnivå

Vård- och omsorgsstyrelsen

Bakgrund

Ett palliativt nätverk skapades under föregående år inom de kommunala särskilda boendena med syftet att kartlägga behov som finns i verksamheterna för att på bästa sätt kunna skapa en god vård i livets slut. Nätverket består av två sjuksköterskor från Gustavsgården, en sjuksköterska från Djuröhemmet, kommunens demenssjuksköterska, och kommunens medicinskt ansvariga sjuksköterska (MAS).

Nätverket har arbetat med olika frågeställningar utifrån de krav som ställs i de nationella rekommendationerna kring palliativ vård från Socialstyrelsen. Några av rekommendationerna är:

- **Vidareutbildning:** Kommuner och landsting bör erbjuda all personal som möter patienter i livets slutskede vidareutbildning inom palliativ vård. Det gäller personal på såväl sjukhus som på äldreboenden, vårdcentraler och inom hemsjukvården. En bred kompetenssatsning är nödvändig för att alla ska få god vård i livets slutskede, oavsett ålder, diagnos och bostadsort.
- **Regelbundna bedömningar:** Sjukvården bör regelbundet bedöma patienternas smärta med hjälp av beprövade skattningsinstrument, till exempel frågeformulär. Även andra vanliga symtom som ångest, illamående och förvirring bör bedömas regelbundet.
- **Brytpunktssamtal:** Läkare bör kontinuerligt erbjuda samtal om vårdens innehåll och inriktning, så kallade brytpunktssamtal. Såväl patienten som de närstående

behöver få information om vad som händer för att förebygga oro och missförstånd.

- **Samtal om existentiella frågor:** Alla patienter i livets slutskede bör få möjlighet att samtala om existentiella frågor. Vård- och omsorgspersonalen måste våga prioritera existentiella aspekter, likväl som medicinska.
- **Samverkan:** Kommuner och landsting måste samarbeta bättre för att hålla ihop vårdens insatser med omsorgens. Genom samordning kan antalet flyttar mellan hem eller äldreboenden och akut sjukhusvård minskas.

Liverpool Care Pathway (LCP) är en standardiserad vårdplan för vård av personer i livets slut. Genom att följa vårdplanen uppfylls Socialstyrelsens rekommendationer för palliativ vård. Det palliativa nätverket har genom sitt arbete enats om att en anslutning av de kommunala särskilda boendena till Liverpool Care Pathway (LCP) skulle underlätta arbetet med att uppfylla ovanstående rekommendationer samt säkerställa en god vård i livets slut.

Ärendebeskrivning

Liverpool Care Pathway (LCP) kan beskrivas som en standardiserad vårdplan som ger vägledning i vård av döende patienter under de sista dygnet/veckan. Det har utarbetats av Professor John Ellershaw och hans medarbetare vid the Marie Curie Hospice i England med syftet att sprida kunskapen från hospicevärlden till övrig vård av döende patienter. LCP är en tillämpning av de förhållningssätt, färdigheter och kunskaper som genererats inom palliativ vård kring vården av de döende. Vårdplanen finns med inriktning för hospice (palliativ slutenvård), hemsjukvård, sjukhus och sjukhem (särskilt boende).

Syftet med vårdplanen är att all vård i livets slut skall leva upp till en kunskapsbaserad standard i form av tydligt definierade mål som bedöms som viktiga i livets slutfas. LCP är ett tvärprofessionellt redskap och innebär att vårdteamet steg för steg gör relevanta ställningstaganden i vården av den döende. Det består av tre faser och nyckelområden – initialbedömning, kontinuerlig bedömning samt efter dödsfallet och bygger på de fyra dimensionerna som man arbetar på utifrån den palliativa vården, fysiska, psykiska, sociala och existentiella - som grundar sig på klinisk erfarenhet och forskning. Vid en anslutning till LCP utses särskilda LCP-ansvariga sjuksköterskor på var och ett av de kommunala särskilda boendena. Dessa sjuksköterskor genomgår en utbildning i samband med uppstarten av LCP på verksamheten. De LCP-ansvariga sjuksköterskorna erhåller sedan fortbildning en gång per termin via LCP-guppen. Föreläsningarna genomförs på ett flertal platser i landet.

Ett trettiotal sjukhuskliniker, ca tjugofem primärvårdsenheter/ASiH-enheter, ca tjugofem hospice och ett fyrtiotal kommuner med ett flertal särskilda boende (både kommunala och privata) är i dagsläget anslutna till LCP.

Vid en anslutning till LCP erhålls en mängd informationsbroschyrer, bl.a. "Guide för användande av vårdplan för döende enligt LCP (Liverpool Care Pathway)" och "Till dig

som är närstående En liten skrift om vården under livets sista tid” som kan användas som en hjälp vid vården av personer i livets slutfas och deras anhöriga.

En anslutning till LCP innebär att verksamheterna åtar sig att:

- Registrera avlidna i Svenska palliativa kvalitetsregistret (vilket redan görs)
- Godkänna att verksamheten registreras i LCP-centrum, Liverpool (görs av LCP-gruppen).
- LCP-ansvarig sjuksköterska finns utsedd med avsatt tid att stötta teamet i LCP-arbete och hålla sig uppdaterad angående utveckling av vård under livets sista dagar samt LCP. I LCP-ansvarig sjuksköterskas uppgifter ingår att påminna teamet om LCP och att LCP initieras för döende patienter, utbilda ny personal, göra journalgranskningar regelbundet i syfte att uppmärksamma hur uppfyllelse av målen i LCP dokumenteras.
- LCP inkluderas i verksamhetsplanen som redskap för kvalitetsförbättring och kvalitetssäkring av vård av döende. LCP följs regelbundet på arbetsplatsträffar eller dylikt. Återföring till personalgruppen från journalgranskning och/eller palliativ registret sker minst två gånger per år.

LCP – i korthet:

- Redskap för att identifiera när den sjuke kommer in i slutfasen av sitt liv.
- Standardiserad vårdplan
- Vägledning i vård av döende patienter under de sista dygnet/veckan
- Checklista med tydliga riktlinjer för symtomlindring och omvårdnadsåtgärder
- Multiprofessionellt redskap
- Används som journal där ej uppnådda mål dokumenteras
- Redskap för kvalitetsförbättring
- Redskap för kvalitetssäkring
- Grundutbildning för all vårdpersonal
- Fortbildning för utsedda LCP-ansvariga sjuksköterskor

Ekonomiska konsekvenser

I samband med avtalstecknande och uppstart förekommer kostnader för en heldagsutbildning för personalen på de kommunala särskilda boendena anordnad av föreläsare från LCP-gruppen. Kostnaden för detta är ca 2000 sek per föreläsning oavsett antal deltagare. LCP- ansvariga sjuksköterskornas fortbildningstillfällen (ett per termin) kostar i dagsläget 1000 sek per deltagare och tillfälle. Utbildningskostnaderna i samband med uppstart och under första året verksamheterna är anslutna planeras att hanteras av proVarmdo centralt medan verksamheterna själva står för eventuella vikariekostnader som kan uppkomma i samband med att personal genomgår utbildning.

Konsekvenser för miljön

Inga konsekvenser för miljön förväntas.

Konsekvenser för medborgarna

Personer som befinner sig i livets slut och bor på de kommunala särskilda boendena förväntas erhålla en vård i livets slut som uppfyller Socialstyrelsens nationella rekommendationer av personal som erhållit vägledning för vård under livets allra sista tid genom LCP-gruppen.

Bedömning

Genom en anslutning till LCP får de särskilda boendena ta del av och använda ett kvalitetssäkrat material som svarar upp mot de krav som ställs i Socialstyrelsens nationella rekommendationer när det gäller palliativ vård samt erhåller utbildning till en förhållandevis låg kostnad. En anslutning till LCP bedöms underlätta arbetet med att säkerställa att de boende på de kommunala särskilda boendena får bästa tänkbara vård i livets slut. Om verksamheterna inte ansluts till LCP-gruppen behöver verksamheterna på egen hand upprätta de stöd och underlag som krävs för att säkerställa en god vård i livets slut som uppfyller Socialstyrelsens rekommendationer rörande palliativ vård.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs inte
1	Tjänsteskrivelse 2013-11-12 (föreliggande)	
2	Avtal Palliativt Centrum	Bilaggs
3	Deltagande enheter – LCP	Bilaggs
4	Starta LCP	Bilaggs
5	Guide för användande av vårdplan för döende enligt LCP (Liverpool Care Pathway)	Bilaggs
6	Till närstående en liten skrift – LCP	Bilaggs

Pia Andersen
Produktionschef